

VILÁGPOLITIKA ÉS HADERŐ

A mai művelt és udvarias ember polgári és közéleti működése során sokszor kerül abba a helyzetbe, hogy véleményt kell alkotnia a világ nagy politikájáról és — a világ felfegyverkezéséről. Igen ám, de ez az egész tárgykör a műveltség nagy iskolájában szinte teljesen új »tananyag«. A legkalandosabb elméleteket és találgatásokat hallja az ember fehérasztalnál csak úgy, mint a zöld asztaloknál.

Az itt következő fejezet azt a célt szolgálja, hogy ha már beszélünk a nagypolitika és a haderő lényegéről és összefüggésükről, legalább tudjuk is az anyagot, amihez hozzá szólunk.

Az észszerű politika, különösen külső vonatkozásokban, mindenkor a rendelkezésre álló hatalmi eszközökön, elsősorban is az állam haderején nyuodhat, illetőleg azzal szoros *kölcsönhatásban* áll.

Ha végigtekintünk az emberiség történetén, láthatjuk, hogy csak azok a népek és országok boldogultak, amelyek érdekeiknek szükség esetén — tehát csaknem mindenkor — *fegyveres erővel* is nyomatékot bírtak adni. Az antik birodalmak összeomlását mindenkor a karhatalom szétbomlása előzte meg, miután már előbb erőtlenné váltak s

kész zsákmányul kínálkoztak a hatalmasabb támadó félnek. *Róma* bukása ott kezdődött, hogy a nép elpuhult és tartósan nyomorgott. Friss erejű idegen katonákat kellett toborozni a birodalom védelmére s a zsoldos csapatok idővel öncélúvá válva, belső anarchiát teremtettek, mely később a teljes összeomlásra vezetett. Egy *Aetius* katonai zsenijével és megfelelő hadsereggel meg tudta állítani *Attilát*, akinek hatalma szintén személyéhez és karhatalmához volt fűzve s halála után rombadőlt a hun impérium.

Az *Izlám* karddal indult el hódító útjára és még az ősrégi *kínai* birodalom is csak addig volt szervezett országnak tekinthető és központilag kormányozható, amíg a császári tekintély és a mandarin-rendszer kellő fegyveres hatalommal rendelkezett s összeomlott, amikor azt az idegen hódítók leverték, hitelétől megfosztva a nép előtt az uralkodót.

Anglia hatalma és gazdagsága a tengeri hegemóniából fakadt és ma is a fegyverek erején alapul, mint más gyarmatosító országoké is s általában mindazoké a birodalmaké, amelyek idegen népeket és területeket megszállva tartanak.

*

A népvándorlás korában sokszor igazi »néphadseregek« küzdöttek s egy-egy ütközet sorsától esetleg az egész nemzet léte függött. Később, a letelepedés és az államok szervezett kialakulása után, főleg amikor költségesen felszerelt páncélos csapatokat kezdtek alkalmazni, leginkább csak *haderők* mérköztek egymással s a háborúk egyideig kisebb méretűekké váltak; kisebb hadseregek har-

coltak s döntötték el a hadjáratokat. A középkor sokat emlegetett milliós vagy százezres seregei a *mesék országába tartoznak* s ez szól az újkor háborúira is. Még Napoleon korában is a népek számára képest aránylag kis létszámú haderők küzdöttek s a nagy korzikai bukásának lényeges járuléka éppen az volt, hogy a gigászi feladathoz összpontosított seregeket nem lehetett kellőképpen vezetni és ellátni, kiegészíteni.

A XIX. században mindinkább kifejlődésre jutó *tömegtermelés* lehetővé tette a valódi néphadseregek kialakulását. Az 1870-71-es francia-porosz háborúban már tényleg százezres seregek mérköztek, az orosz-japán háborúban szintén, a világháború pedig több mint 15 millió katonát vett igénybe.

Ebben a soha nem létezett arányú és heveségű mérkőzésben a résztvevők minden erejüket megfeszítették úgy katonailag, mint gazdaságilag. A katonai fölény — ha nem is számbelileg, de más tényezőknél fogva — eleinte a központi hatalmak oldalán volt, — viszont az antantnak rendelkezésre állott a világ nagyrészének anyagi erőforrása. Így történhetett, hogy bár a központi hatalmak ellenséges fővárosokat és óriási területeket tartottak kezükben, mégis összeomlottak, mert az antant »*hadi potenciálja*« jóval nagyobb volt. A hadviselési képesség összes rendelkezésre álló erőforrásait: katonait, gazdaságit, szellemi s egyáltalán mindazt, amit a háború céljaira közvetlenül és közvetve felhasználni lehet, nevezzük »*hadi-potenciálnak*« s a világháború után egyideig általában ezt tekintettük *döntő tényezőnek*.

Legújában azonban ismét *változás* állott be, mert a *motorikus* alakulatok, a *repülő* hatékony-

sága ugrásszerűen növekedett s előállott az a helyzet, hogy egy hadi-potenciálban jóval erősebb, de repülőkkal gyengébben felszerelt országot megelőzhet és »lerohanhat« egy jobban felkészült, bár *kisebb* hadviselési képességű állam, még mielőtt amaz összes erőit kifejthetné. Gyanítható, hogy a modernül felfegyverkezett államok háborús veszedelem esetén iparkodni fognak egymást meglepni, egymáson rajtaütönni s ezért a politikai eljárások is meg fognak változni. A küzdelem esetleg hadüzenet nélkül is megindul, mert hiszen a győzelem *órákon is múlhat*. A legmodernebb légi stratégia azt követeli, hogy az *ellenséget* minden áron *meg kell előzni* s lehetőleg már támaszpontjain el kell pusztítani, mert hiszen még a repülőkkal jobban ellátott fél is ki van téve annak, hogy az ellenség elpusztítja fővárosát és gócpontjait, miután a légvédelem — mely leghatásosabb *csak a levegőben lehet túlnyomó erejű gépekkel* — nem képes teljesen kivédeni a támadásokat.

Előfordulhat, — különösen kisebb, sűrűbb lakosságú és koncentrált termelésű országok harcában — hogy a légi erők küzdelmének eredménye *magában véve eldönti a hadjárat sorsát* s aki úr marad a levegőben, úr lesz a földön is.

Hasonlóképen fontos a földi motorikus erők szerepe is, mert a nehéz és könnyű tankokkal, páncélos gépkocsikkal ellátott s részben automobilokon szállított »*megrohanó seregek*« aránylag kis létszámuk ellenére is olyan kezdeti sikereket érhetnek el, hogy a milliós néphadseregek felvonulására és összeütközésére nem is kerül a sor.

Mindebből kitűnik, hogy az egymással nyílt vagy burkolt ellenségeskedésben álló, sűrűn lakott *Európa népeinek legtöbbje igen nehéz stratégiai hely-*

zetben van, mert repülőik és páncélos alakulataik kölcsönösen elpusztíthatják egymás országait.

A legkedvezőbb helyzetben mindenesetre *Oroszország* van, melynek óriási területeit nem lehet végigseperni s különben is a várható veszedelemre való tekintettel a birodalom ipari és politikai gócpontjait a legbelsőbb és legvédettebb részek felé tolják el.

Még előnyösebb helyzetben van a *USA* vagy a *Délafrikai Unió*, amelyeknek közvetlen megtámadása szárazföldön nehezen, sőt alig képzelhető el s vízi- vagy repülő-erők sem igen üthetnek rajtuk.

Megjegyzendő még, hogy a jelenlegi szövetségi rendszerek struktúrája egyáltalán *nem jelenti a háborús szerep-elosztást*, mert ha a mérkőzés kitör, minden ország a maga *valódi* érdekeinek megfelelő magatartást és hatalmi csoportosulást keres. Eklatáns például szolgálhat erre *Oroszország*, amelyről egyáltalán nem bizonyos, sőt alig tételezhető fel, hogy eleget fog tenni a francia ligával szemben vállalt kötelezettségeinek s inkább valószínű, hogy a kezdeti semlegesség után a világforradalom elérésére vezető legrövidebb és legcélszerűbb utat választja, tekintet nélkül a megkötött szerződésekre, — vagy a világháborúból *Itália* s *Románia* — a központi hatalmak szövetségei — magatartása.

Mindebből kitűnik, hogy ha ismerni vagy legalább gyanítani akarjuk az egyes nagyobb államok politikájának erejét, szemügyre kell venni azokat a hatalmi, katonai eszközöket és berendezkedéseket, amelyek rendelkezésükre állva, lehetőséget adnak célkitűzéseik elérésére.

Mielőtt a világ egyes államainak katonai erőit ismertetnők, meg kell jegyezni, hogy a békebeli

keretek részletes felsorolása annál céltalanabb, mert valamely ország hadrakelt seregének létszáma attól függ majd, hogy mennyi hadfelszerelés áll rendelkezésre és hogy mennyi erő kifejtésére van szükség.

Íme, a világ seregszemléje:

Franciaország

*Szárazföldi had-
erő.* A világháború óta többé-kevésbé átvette a *német militarizmus* szerepét s görcsösen ragaszkodik az európai kontinens feletti politikai s katonai hegemóniához, különös súlyt vet haderejének *túlhatalmára*. Általános véd-

kötelezettség van, mely részben vagy egészben egyes gyarmatokra is kiterjed, úgy, hogy az évi újonckontingensben a színesek száma az afrikai irreguláris zsoldos csapatokon (goums) kívül több mint százezer főt tesz ki és a csaknem 700.000 embert kitevő békelétszámnak *több mint egyharmadát* szolgáltatja.

Háború esetén mint maximális erőt körülbelül 4 millió embert állíthat talpra Franciaország s ezt huzamosabb ideig képes utánpótlással ellátni. A főhadicél úgy offenzív, mint defenzív értelem-

ben *Németország ellen* irányul. A modern stratégia alapelveihez képest egy különleges, nagymértékben elgépesített megrohan ó-hadsereget, úgynevezett »*armée de couveriurea-t* állítottak fel, amelynek első, részben órákon s tömegében 4 napon belül megindítható *első hulláma* 26 gyalogsági hadosztályból, 5 lovas-hadosztályból és 8 légi-dandárból áll, esetleg még 6 északafrikai gyalog- és 2 lovas-hadosztállyal kiegészítve.

A *második hullám* — mely 20 gyaloghadosztály és 8 légi-dandár — 6-7 napon belül harcra kész.

A haderő zöme — még körülbelül 40 hadosztály — 21 nap alatt mozgósítható.

Védelmi célokra a svájci határtól Belgiumig összefüggő, óriási, minden kínai falat megszegyenező erődláncolatot építettek ki a technika minden vívmányának igénybevételével.

Légi erők. A szolgálatban álló I. osztályú gépek száma az 1935-ös kimutatás szerint — amely természetesen az előző évi helyzetet tünteti fel — 2100 darab, az ugyancsak I. osztályú tartalék 820, régebbi típusú II. tartalék 1500 darab s a különböző repülőiskolákban, valamint a gyárakban átalakítás és felszerelés alatt még átlagban 1100, vagyis összesen körülbelül 5600 készülék. A repülőanyag modernizálása és standardizálása állandóan folyik. Tekintettel a francia hadiipar nagy kapacitására, feltételezhetjük, hogy a statisztikák összeállítása óta eltelt idő alatt ez már csaknem teljes mértékben sikerült s háború esetén az összes igénybevehető francia hadigépek száma legalább hatezerre rúghat.

Haditengerészet. Hat darab 22.000 tonnás régebbi típusú, részben már átépített dreadnought, 3 kisebb,

régi, 17.000 tonnás csatahajó. Két nagy, 26.000 tonnás csatahajó készülében.

Hét modern, 10.000 tonnás nehéz cirkáló, 6 könnyebb (3 készülében), 74 flotilla-vezető és torpedó-romboló, 100 búvárnaszád, 2 nagyobb anyahajó stb.

A francia tengeri-flotta főütőerejét tehát az új nehéz cirkálók és a nagy tonnatartalmú flotilla-vezetők adják.

A francia hadsereg szelleme nem egységes, mert a társadalmi és politikai széthúzás mindenkor érezteti káros hatását a haderő tagjai között is. Nagy kérdés, hogy lehetne-e, illetőleg *tanácsos lenne-e az egész haderőt mozgósítani, mert — különösen egy nem népszerű háború esetén — esetleg belső harcokra kerülne a sor.*

A színes katonaság még egyideig úgy békében, — a belsőrend fentartására — mint háborúban fegyelmességénél és megbízhatóságánál fogva *igen fontos szerepet játszik.*

A francia hadiipar — amelynek élén a *Schneider & Creusot* konszern áll, — óriási kapacitású s a *világ-fegyverkezés egyik fő mozgatója.* Hatalma erősen befolyásolja a francia politikát, — különösen külső vonatkozásokban.

N a g y b r i t a n n i a

Szárazföldi haderő. Angliában a világháború után eltörölték az általános védkötelezettséget s újra bevezették az önkéntes, toborzási rendszert. A reguláris és territoriális hadsereg jelenlegi létszáma átlagban 355.000 fő, amelyből körülbelül 60 ezer szolgát Indiában.

Az anyaországban átlagban 2 és félmillió, az egész brit birodalom területén pedig körülbelül 8 millió, de csak részben kiképzett emberrel számolhatunk, akikből a hadrakelt sereg megalakulna a

szükséghez és lehetőséghez szabott létszámmal.

Anglia úttörő volt a hadsereg motorizálása terén, de az általános védkötelezettség mellőzése az adott helyzetben, a folyton növekedő világpolitikai feszültség mellett nagy mulasztásnak tekinthető. Hátrány az is, hogy az anyaország nyersanyagszükségletének tekintélyes részét tengeren túlról kénytelen hozatni, miért is a flottafejlesztés s újabban a légierők fokozott kiépítése elsőrangú követelmény.

Haditengerészet. Nagybritannia a világháború előtt még a »kéthatalmi standard« alapján állott, vagyis hadiflottája kétszer olyan erős volt, mint az utána következő két tengeri hatalomé együttvéve. A világháborúban az angol flotta nagy veszteségeket szenvedett, amelyeket az egyéb irányokban erősen lefoglalt ipar nem pótolta, miközben Amerika és Japán egyre növelték hajórajukat, úgy, hogy az 1922/23-as washingtoni tengerészeti egyezményben Anglia kénytelen volt elismerni az USA egyenrangúságát, míg a japánok erő-arányszámát 5:5:3-ban, majd a londoni konferencián 10:10:7-ben állapították meg.

Anglia 12 szuper-dreadnought csatahajóval rendelkezik, amelyekből a világ két legerősebb hadihajója: a *Nelson* és a *Rodney* 40-40 ezer tonnásak, 9-9 darab 406 milliméteres löveggel. A többi átlag 33.000 tonnás, 8-8 darab 381 mm-es löveggel.

A 3 óriás csata-cirkáló körül a *Hood* a világ legnagyobb hadihajója: 46.000 tonnás, a *Renown* és *Repulse* 37.000 tonnásak, 8-8 darab 381 mm-es löveggel.

A nehéz cirkálók száma 19, a könnyű cirkálóké 32, flotilla-vezető 18 és torpedó-romboló 132, búvárnaszád 64.

Tekintettel Anglia távoli érdekeltségeire, erősen kiépült a repülőanyahajó flotta. A tengerészet modernizálása és erejének fokozása folyamatban van s ez annál is inkább elkerülhetetlenül szükséges, mert a hajók egy része már elavultnak tekinthető.

A csataflotta zöme általában a hazai vizeken állomásozik. A gyarmatokon csupán nehéz és könnyű cirkálók, valamint torpedó-romboló repülőgép-nyahajók stb. vannak szolgálatban.

Légi erők. Az 1935-ös kimutatás szerint — amely nagyjában a 34-es helyzetet tükrözi vissza — a honi légiflotta ereje 1200 gép, a gyarmatokon és különböző fontos területeken 600 repülő állomásozik.

De azóta rendkívüli ütemben folyt a repülők szaporítása. A statisztika erre vonatkozólag nem szolgál megbízható adatokkal, de ha a költségvetés számadatait, valamint az angol hadiipar óriási kapacitását tekintjük, fel kell tételeznünk, hogy a repülőgépek száma 1935 őszén legalább is 4000-re rúgott és ezek a gépek minőségileg is elsőrangúak.

Az India felé vezető út biztosításához most már a repülők is erősen hozzájárulnak, Gibraltárban, Máltán, Ciprusban, Haifában, Egyiptomban Ádennél és Karachiban nagy befogadóképességű aerodromokat építettek, úgy, hogy ezen a vonalon most már legalább 1000 elsőrangú repülőgép örködik, nem számítva a repülő-anyahaj ókat és magukon a hadihajókon elhelyezett készülékeket.

Olaszország

A fasiszta kormányzat *újjászervezte* az olasz haderőt, mely a felszerelés és ellátás kiválósága mellett erkölcsi értékben is emelkedett. A hadsereg békelétszáma átlag 365.000 fő, amihez még a 30.000 emberből

álló gyarmati reguláris és 35.000 főnyi irreguláris csoport járul.

Háború esetén az olasz haderő létszáma 4, sőt 5 millióra is emelhető.

Olaszország *nélküli nyersanyag szükséglete egy részét*, de a fasiszta kormányzat ezzel számolva, nagyobb és hosszabb ideig tartó háború céljaira is készleteket gyűjtött s az ország belső erőforrásainak fokozott mérvű kihasználására törekedve, egyre jobban iparkodik magát függetleníteni a külső behozattalól.

Haditengerészet. 4 darab 22.000 tonnás régebbi típusú, de átépítés alatt álló dreadnought, 7 darab egészen modern, egyenként 10-10.000 tonnás, 8 darab 203 mm-es löveggel felszerelt nehéz cirkáló, 13 darab könnyebb cirkáló, 20 flot illa-vezető — 13 egészen modern — 70 darab torpedó-romboló és 66 darab búvárnaszád.

Épülőben két 35.000 tonnás csatahajó, nehéz és könnyű cirkálók, valamint búvárnaszádok.

Légi erők. 1934 őszenek adatait mutató 1935-ös statisztika szerint Olaszország 1219 elsőosztályú repülőgéppel rendelkezett (beleértve a tengerészeti repülőket is), amihez 881 tartalék-készülék járult, úgy, hogy a gépek összes száma 2100 volt. Az elmúlt idő alatt ez a szám legalább is 3000-re emelkedett s ha tekintetbe vesszük az ország kedvező földrajzi fekvését, megállapíthatjuk, hogy a fenti erőkkel Itália dominálja a Földközi-tenger középső szakaszát.

Németország

A leszerelési konferenciák teljes kudarca után a Hitler-rezsim, figyelmen kívül hagyva a békeszerződés rendelkezéseit, megkezdte a felfegyverkezést úgy szárazon, mint vizen és a levegőben.

Miután azonban a szárazföldi és légi felszerelés adatait nem hozzák nyilvánosságra, e téren csak következtetésekre vagyunk utalva.

Az iskolán kívüli kiképzést már évekkel ezelőtt megkezdték, feltételezhetjük, hogy több millió ember állítható fegyverbe, annál is inkább, mert a német hadiipar kapacitása a hírek szerint

csodákat művel s nagy háború esetén legalább is 3-4 millió főnyi német szárazföldi hadsereggel számíthatunk.

Haditengerészet. A versaillesi békeszerződés szerint a legnagyobb német hadihajó tonnatartalma csak 10.000 lehetett. Amíg a németek ehhez kénytelenek voltak alkalmazkodni, a kérdést úgy oldották meg, hogy tízezer tonnás »zsebcsatahajókat« építettek, amelyeknek azonban 280 mm-es lövegeik vannak és úgy tűzerejük, mint páncélszázadok és gyorsaságuk folytán dreadnoughtokkal is felvehetik a küzdelmet.

Ezideig 4 ilyen zsebcsatahajó van készen, épülőben még hasonló három, valamint 2 nagy csatahajó.

A 7 modern cirkáló szintén erős és gyors, búvárhajókat csak most kezdenek építeni.

A közelmúltban megkötött angol-német flotta-megegyezés a békeszerződésnek a németekre vonatkozó tilalmi rendelkezései utolsó foszlányait is szétépte s a német haditengerészet teljes megújulás előtt áll.

Légi erők. E téren a statisztikák nem nyújtanak biztos adatokat, de ha tekintetbe vesszük, hogy a német hadiipar naponta — állítólag — most már 18 teljesen kész gépet képes gyártani, felté-

telezhetjük, hogy a német légiflotta legalább is 4000 géppel rendelkezik.

Nagy előny, hogy a kísérletezéseket s költségeit mások, a felfegyverzett hatalmak végezték és viselték s a német harcieszközök minden tekintetben a *legmodernebbek*.

Oroszország

A haderő kiépítésére a szovjet a legnagyobb gondot fordítja s ezért a gazdasági élet átszervezésénél mindenekelőtt a nehéziparra voltak tekintettel s ennek bázisait iparkodtak kelet felé eltolni, az újonnan feltárt nyersanyagterületekre.

A »Vörös Munkás- és Paraszt Hadsereg« az általános védkötelezettség alapján épült fel és ez háborúban a dolgozó *nőkre* is kiterjed, míg az úgynevezett »nem-dolgozó« polgárok fegyvernélküli szolgálatot tartoznak teljesíteni.

A béke-haderő keret- és milic-rendszerű s létszáma ezidőszerint több mint 1,300.000 fő. Legfőbb parancsnok névleg a hadügyi népbiztos: *Vorosilov* lenne, de a valóságban a diktatúrát gyakorló kommunista párt vezértitkára: *Sztálin* rendelkezik a haderővel is.

A nyugati határokon álló nagyszámú csapatokon kívül nagyobb erők vannak Turkesztánban, Kaukázusban és Távolkeleten pedig az úgynevezett »Önálló Vörösászlós Hadseregek« állomásoknak, amelyek bizonyos önállósággal bírnak úgy stratégiai, mint szervezeti és ellátási tekintetben.

A vörös hadseregben már régen eltörölték a katonatanácsokat s ezeket bizonyos politikai szervek helyettesítik, amelyek a kommunista szellem fenntartásáról gondoskodnak. A cári hadsereg

tiszti rangjait most állították vissza, s kreáltak egy új rangot; Szovjet-Oroszország marsallja. A szó *nyugati* értelmében az orosz hadseregben eddig nem volt »militarizmus«.

A fegyelem, amelyet drákói szigorral tartanak fenn, a különböző források egybevágó adatai szerint *igen erős*.

A kiképzés alapos s újabban veszített erősen methodikus jellegéből, mely a cári hadseregre nézve is jellemző volt.

A kiképzett katonák számát több mint 12 millióra tehetjük, de hogy ebből mozgósítás esettént mennyit használnak fel, az attól függ, hogy mennyire van szükség és hogy a hadfelszerelés milyen mértékben áll rendelkezésre. Ezidőszerint alig lehetne több mint 3-4 millió főnyi hadrakelt sereggel számolni, amelynek felvonulását késeletné *a közlekedési eszközök hiányossága s az is kérdés, hogy magasabb és középső vezetők kellő számban állanak-e rendelkezésre?*

Haditengerészet. A keleti tengeren (Kronstadtban): 3 darab régi típusú 26 ezer tonnás dreadnought és két régi cirkáló, néhány torpedóromboló és búvárszázad.

A Feketetengeren: egy régi dreadnought, 5 darab középszerű, régibb cirkáló és 8 torpedóromboló, valamint legalább 8 búvárszázad.

Úgy a Keleti, mint a Feketetengeren több hadihajó, szuperdreadnoughtok, nehéz és könnyű cirkáló, torpedóromboló és búvárszázad készül. Vladivosztokban két kisebb cirkáló, néhány torpedóromboló és körülbelül 20 búvárszázad állomásozik.

Légi erők. Az 1934-es adatok 4325 repülőgépről számolnak be, de ezek csak részben tekinthetők

korszerűeknek. Miután az orosz repülő-ipar teljesítőképességéről szóló hírek nem egyöntetűek s különben is inkább az anyag modernizálása és kiegészítése van folyamatban, jelenleg nem számolhatunk többel, mint 4000-5000 készülékkel.

Lengyelország

Általános védkötelezettségi rendszer van, 17 évtől 60-ig mindkét nemre kiterjedően. A haderő békelétszáma ezidőszerint a határőrséggel és a militarizált államrendőrséggel együtt 328.000 fő.

Az 1919 óta kiképzett tartalék 2,200.000 ember, melyhez még hozzáveendő az idősebb korosztályú, fegyverfogható népfelkelés úgy, hogy a hadrakelt sereg létszáma legnagyobb erő kifejtés esetén meghaladja a 3,600.000 főt.

A különféle eredetű felszerelést új, egységes gyártmányú váltja fel s a lengyel ipar meg tud felelni a követelményeknek.

A hadsereg szelleme és kiképzése *elsőrangú*, harci értékét kiválóan tartják.

Haditengerészet. Három új nagy, 3000 tonnás torpedó-romboló, 3 nagy, 3000 tonnás búvárnaszád, néhány ágyúnaszád és monitor. Épülőben két cirkáló, torpedórombolók és tengeralattjárók stb.

Lengyelországnak kevés tengeri érdekeltsége folytán nincsen nagyobb vízi-erőkre szüksége.

Légi erők. A statisztikák 1500 repülőt mutatnak ki, amelyeknek száma az elmúlt év folyamán legalább is 2500-ra emelkedett. A lengyel gépek ma már elsőosztályúak, modernek és gyorsak. Háború esetén a rendelkezésre álló tartalék-

készülékekkel együtt körülbelül 3000 gép léphet harcba.

Törökország

Az újjáélelt Török Birodalom nagy erőfeszítéssel építi ki haderejét, mely az általános védkötelezettség alapján áll.

Átlagos békelétszám 160.000 fő, határőrséggel és csendőrséggel együtt 200.000. Az évi ujoncjutalék 175.000, amelyet azonban anyagi okokból nem vesznek egészen igénybe s a be nem sorozottak kiképzése hadseregen kívül történik.

A hadrakelt sereg létszámát ezidőszerint körülbelül 1,200.000-re tehetjük. A mozgósítást hátráltatná a közlekedési eszközök fejletlensége, bár e téren is jelentős a haladás.

Haditengerészet. A Javus Szelim (régi német Goeben) 23.000 tonnás csatacirkáló, amelyet 1930-ban átépítve modernizáltak, 8 egészen új torpedóromboló, 8 új búvárnaszád.

Légi erők. Biztos adatok hiányoznak, de különböző külföldi vásárlásokból körülbelül 700 gépre következtethetünk, amelyekből átlagban 300 lehet korszerű. Újabban belföldi repülőgépgyárat állítanak fel.

Japán

Általános védkötelezettség. A »különösen alkalmazások« a rendes hadsereg I. vonalába, az »alkalmazások« a II. vonalba soroztatnak. Békelétszám 310.000 fő lenne, de miután a japán haderő egyrésze már évek óta felváltva félig-meddig hadiállapotban van, az ezidőszerint fegyverben álló csapatok lét-

számát Ázsiában 200.000-re, honi területen pedig körülbelül 250.000-re becsülhetjük.

Maximális erő kifejtéssel Japán körülbelül 4-5 millió embert állíthatna ki, akiket a nagy kapacitásúra növekedett ipar felszerelhetne és elláthatna.

Haditengerészet. A flotta — mely megalkotásánál az angolt vette mintául — minden tekintetben elsőrangú.

9 szuperdreadnought, köztük a *Mutsu* és *Nagato* 34.500 tonnás csatahajók 8-8 darab 406 milliméteres löveggel, míg a többiek 32.000 tonnásak

12-12 darab 356 mm-es löveggel. 10 darab tízezer tonnás nehéz cirkáló 10-10 darab 203 mm-es löveggel, 33 közép- és könnyebb cirkáló, 104 torpedóromboló, nagyrészen újak és erősek, körülbelül 75 búvárnaszád, 8 repülő-anyahajó, számos torpedónaszád s »tengeri farkas«, vagyis kicsiny, igen sebes és csak 2 ágyúval, valamint 4 torpedóvetőcsővel felszerelt acélhajók.

Légi erők. A repülő anyagszükségletet most már 6 hatalmas gyár belföldön fedezi. Eltekintve a bizonytalan számú partvédő és tengerészeti repülőtől, az 1934-es kimutatás szerint több mint 2000

elsőosztályú gép állott szolgálatban s ezek száma az erőltetett ütemű gyártás után ma legalább is 3000-re tehető. Némely statisztika szerint Japán több, mint 5000 repülővel rendelkezik.

A japán katona értéke úgy szárazföldön, mint tengeren és levegőben elsőrangú. A régi lovagi, harcias »bushidó« szellem beleolvadt a modern militarizmusba. A japánok gyakorlatokon is úgy küzdenek, mintha háborúban lennének. A személyes példaadást — épúgy mint az orosz hadseregben — megkövetelik a magasabb előjárók részéről is. *A döntő pillanatokban a magasabb parancsnokok az utolsó tartalék élén, kezükben zászlóval és fegyverrel, az ellenségre törnek.*

Kis tengerészeti járművekbe — amelyeknek célja élő torpedó gyanánt az ellenséges hajóba ütközni s azt önmagával együtt elsüllyeszteni — *ezzel jelentkeznek.*

Hasonló taktikával fognak küzdeni háborúban a japán repülők is s ez különösen a tengeri ütközetekben lesz döntő fontosságú, amikor is a *japán pilóták rá fognak repülni robbanó anyagokkal megrakott gépeikkel az ellenséges hajókra.*

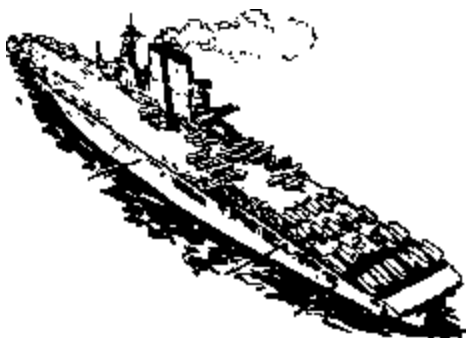
Japán tehát nem csupán haditechnikája és felkészültsége, hanem katonái *páratlan erkölcsi erői folytán* is bárki számára félelmetes ellenfél.

*Az Északamerikai Egyesült
Államok*

Milic-rendszerű, rövid ideig tartó kiképzés a toborzás útján gyűjtött álló hadsereg kötelékében. Békélszám az összes alakulatokat számításvéve körülbelül 600.000 fő, mely háborúban szük-

séghez képest körülbelül két millióra szaporítható, miután mozgósítás esetén általános védkötelezettség van.

Haditengerészet, az USA hadiflottája különösen erős csatahajók és nehéz cirkálók tekintetében.

15 szupérdreadnought, átlag 32.000-30.000 tonnásak, köztük a 406-406 mm-es lövegekkel felszerelt *West Virginia*, *Colorado* és *Maryland* csatahajók.

18 darab átlag 10.000 tonnás és 9 darab 203 mm-es löveggel felszerelt nehéz cirkáló, 10 darab átlag 7000 tonnás könnyebb cirkáló, több mint 200 torpedó-romboló (amelyek azonban túlnyomó részükben elavultak s szolgálaton kívül vannak), 83 búvárnaszád és 5 nagy repülő-anyahajó, köztük a 33.000 tonnás *Lexington* és *Saratoga*, mely utóbbiak a mozgófényképekből jól ismertek a nagyközönség előtt.

A kiválóan felszerelt szárazföldi és vízi-erők harci-értékéről *megoszlanak a vélemények* s a kérdést csak egy nagy háború eredménye dönthetné

el, de ilyent a USA az angolokkal vívott, többé-kevésbé testvérháború óta nem viselt. Kétségtelen azonban, hogy egy ország lakosságának társadalmi és lelki válsága mindenkor érinti a *haderő tagjait* is s ezt a tételt a USA-nél igazolják a hadiflottában szinte állandóan előforduló példátlan fegyvelmeztlenségek is.

Légi erők. A kimutatások a tengerészeti repülőlélyekkel együtt 3000 gépről szólnak, de ezek száma az utóbbi időkben átlagban 4000-re emelkedett. A fejlett és minden nyersanyaggal rendelkező hadiipar azonban szinte korlátlan mennyiségben gyárthatja a készülékeket. Amerika felszerel, bár senki sem akarja honi földön megtámadni, tehát nyilván való, hogy a készülődés inkább az amerikai kapitalizmus *távolabbi érdekeinek megvédésére és kiterjesztésére irányul.*

Újabbban az Aleuti szigetcsoportokat is felhasználva, támpont-láncolatokat építenek ki Japán felé. Viszont az elszigetelt Fülöp szigetek stratégiai helyzete immár tarthatatlan, mert beleesnek a japán bombázó-gépek akciósugarába.

A rég emlegetett japán-amerikai háború anynyit jelentene, hogy a USA megtámadja Japánt s ez esetben sok ezer kilométer távolságból oda kell menni megverekedni. Ez előreláthatólag a legnagyobb katasztrófával végződne, mert hiszen a japánok — akiket tehát *fel kellene keresni* — úgy választanák meg a döntő tengeri csata színhelyét, hogy abban repülők ezrei is résztvehessenek s tekintetbe véve még a japán flotta ugyancsak óriási erejét és a japán katonák hősiességét, kétségtelen, hogy a *salamisi vagy abukiri csata új kiadásban megisméltődne.* Ezt tudva, az amerikaiak bizonyára *ki fogják kerülni* az ilyen esélyeket.

Az úgynevezett nagyhatalmak erőinek összehasonlításából megállapítható, hogy újabban három állam: Oroszország, Törökország és Japán előnyomul, Németország pedig egyenesen élre tör. ^

Az általános és szinte *pánikszerű fegyverkezés* ellenére, nagyobb méretű háború még nem várható, mert ez akkor törhet ki csupán, hogy ha *már kialakult az a két hatalmi csoportosulás, mely egymással szervesen szemben áll s a győzelem reményében megverekedni képes és akar.*

Ma azonban ez az eset *még nem áll fenn*, mert a helyzet még nem tisztázódott s az érdekkereszteződések még ingadozók.

Az ágyuk azonban lassanként úgy megtöltődnek, hogy — mint mondani szokás — egy napon *maguktól fognak elsülni.*

